

ОХРИДСКИ ПРОЛОГ НА СВЕТИЯ ВЛАДИКА НИКОЛАЙ СРЪБСКИ - ЦВЕТНИЦА

В този ден Иисус Христос, съпровождан от Своите ученици и от голямо множество народ, тръгна от село Витания за Йерусалим. Като стигна до село Витфагия, в подножието на Маслиновата (Елеонската - бел.ред) планина, каза на двама от учениците Си: *“Идете в селото, което е пред вас, и ще намерите веднага една ослица, завързана с магаренцето си; отвържете я и я доведете. И ако някой ви каже нещо, отговорете му: на Господ Му трябва! - и веднага ще ви ги дадат”*. Учениците сториха така, както им заповяда Христос, и като доведоха магаренцето, Той го яхна и на него влезе в Йерусалим. Слухът, че идва Спасителят, онзи, който е възкресил Лазаря, бързо се разнесе и множество хора тръгнаха с Него. Едни Го срещаха с палмови клонки в ръка, други хвърляха дрехата си на

пътя, откъдето Той щеше да мине, трети режеха дървени клонки и ги хвърляха на пътя. Когато Иисус Христос се възкачи на Маслиновата планина, тези, които го съпровождаха, извикаха: *“Осана на Сина Давидов! Благословен е, Който иде в името Господне, царят Израилев!”* Но Иисус през целия път беше натъжен и когато слизаше от планината, хвърли поглед на Йерусалим в долината, заплака и рече: *“О, Йерусалиме! Ако знаеше, особено в този ден, в какво е твоето щастие; но сега е скрито от твоите очи. Защото ще дойдат дни, когато ще те обградят враговете ти от всички страни и ще разбият тебе и твоите деца, и няма да оставят в тебе камък върз камък, защото не позна времето, в което беше посетен”*. Всичко това ставаше преди самия празник Пасха, та в Йерусалим се беше събрал народ от много краища. Като видяха влизането на Иисуса в Йерусалим, мнозина се запитаха: *“Кой е този?”*, а от тълпата хора отговориха: *“Иисус, пророк от Назарет Галилейски”*. Подир това Христос влезе в храма, където имаше недъгави и сакати, смили Се над тях и ги изцели всичките. Сред народа и децата настана голямо въодушевление и Му викаха: *“Осана, на Сина Давидов, на Царя Израилев!”* Като слушаха това, приближиха се до Него някои фарисеи и Му казаха: *“Чуеш ли това, що тия казват?”*, на което Той им отговори: *“Не сте ли чели никога: от устата на малки деца и на пеленачета си издигна хвала”*. През целия ден Иисус Христос държа проповеди в храма, а вечерта се върна с учениците Си във Витания.

Тропар (глас 1):

Общее воскресение, прежде Твоея страсти уверяя, из мертвих воздвигал еси Лазаря, Христе Боже. Темже и ми, яко отроци победи знамения носяще, Тебе Победителю смерти вопием: осанна в вишних, благословен Грядий во имя Господне.

Начин на празнуване

В навечерието на този празник се отслужва вечерня, отслужва се лития с палмови или върбови клонки, които се освещават в неделя на утрения след четенето на 50 псалом, със специална молитва и поръсване с богоявленска водица. Клонките се държат през годината до иконата за славата на дома. Канонът за празника е написан от Козма Маюмски – йерусалимец (средата на VIII век) и е смятан за най-красивия канон на този прекрасен поет. Събитието на Христовото влизане в Иерусалим се представя на икона по следния начин: Христос язди магаренцето, до Него вървят учениците Му, а народът разстила по пътя Му одеждите си и хвърля клонки.

Народни обичаи

В навечерието на Цветница девойките и децата отиват в полето и берат цветя. Най-често – едрите цветове на маргаритата, за да бъдат красиви и едри; дрян, за да бъдат силни; теменужки, за да ухаят и да бъдат привлекателни; върбови клонки, всички да се развиват добре. Тези цветя не се внасят в къщата, а се слагат в съдове с вода в двора да пренощуват. Понякога цветята се потапят във вода със златни или сребърни пръстени, а после децата се мият с тази вода. По-рано в цяла Сърбия е имало обичай на този ден хората да се разхождат окичени с цветя. И до днес се е запазил обичаят момъкът да направи от набраните цветя специален букет, в който всеки цвят има своето значение, и да го занесе на девойката. По това какви цветя има в него, или от кои има най-много, девойката разбира чувствата на момъка.

В Шумадия момците и девойките се събират на мегданите и кръстопътищата и си даряват един другиму цветя, като всеки цвят има някакво специално значение. Тук всички се шегуват и се смеят, но никой не играе хоро и не пее, защото е пост. Отиването на църква в ранни зори е разпространено в Херцеговина, докато в Попово поле сутрин набират повече млякча, с която се наkichват оборите и кошарите. От празника Цветница до Петдесетница не се берат цветя.

В Сърбия Цветница се празнува и като народен празник, защото на този ден през 1815 година водачът на Второто сръбско въстание, Милош Обренович, вдига при църквата в Таково народа срещу турците.

Превод от сръбски: Димка Савова